

Ministeriet for Børn og Undervisning
27. februar 2012

Høringsnotat Udkast til

Forslag til Lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser) (Udmøntning af fleksibelt loft på 28 elever i klasserne i de gymnasiale fuldtidsuddannelser)

I. Indledning

Lovforslaget blev den 1. februar 2012 sendt i høring hos 35 myndigheder og organisationer m.v. og offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 35 hørte har 20 afgivet høringssvar, hvortil kommer et høringssvar fra Dansk Industri. I 17 høringssvar er der bemærkninger til lovforslaget. En liste med angivelse af, hvem der har afgivet bemærkninger, er vedlagt.

Ministeriet for Børn og Undervisning vurderer, at de indkomne høringssvar giver anledning til:

- En justering i bemærkningerne således at tilfælde, hvor regionsrådet imødekommer klager over fejl i fordelingsprocessen, medtages blandt fravigelsesmulighederne.
- En præcisering i bemærkningerne om opgørelse af transporttid som kriterium for fravigelse.

Bemærkningerne har i øvrigt ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

II. Væsentlige bemærkninger til lovforslaget

1. Generelle bemærkninger

Der er bred tilslutning til intentionen med lovforslaget om at sikre bedre pædagogiske rammer for de gymnasiale fuldtidsuddannelser, men en række høringsparter finder ikke, at gennemførelse af et fleksibelt klasseloft vil medvirke hertil.

Flere høringsparter finder, at ordningen bliver administrativ tung og udtrykker også bekymring over finansieringen.

Enkelte høringsparter har fundet anledning til at kommentere på emner, der ikke indgår i lovforslaget. Kommentarerne er ikke medtaget i høringssnotatet.

2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte elementer

2.1. Det fleksible klasseloft

Danske Erhvervsskoler – Lederne og Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne finder generelt, at klasseloftet ikke er det rette redskab til at sikre undervisningens kvalitet og elevernes fastholdelse. Det er opfattelsen, at klasseloftet indskrænker ledelsesrummet på institutionerne og mulighederne for at planlægge undervisningen i forhold til de enkelte elevgruppers behov samt muligheden for at imødekomme

elevernes ønske om studieretninger. Det er endvidere opfattelsen, at gennemførelsen af klasseloftet indskrænker elevernes muligheder for at gå på en bestemt institution. Det anføres samtidig, at et fleksibelt klasseloft vil betyde, at der bliver flere samlæste studieretninger, hvilket besværliggør det faglige samspil mellem studieretningerne. Det vurderes i øvrigt, at ordningen vil indebære, at der på sigt vil blive flere klassesammenlægninger på 2. og 3. år, der i almindelighed ikke vil være optimal i forhold til studieretningernes faglige bindinger.

Ministeriets bemærkninger:

De lavere klassekvotienter øger muligheden for at skabe undervisning, der modvirker frafald.

Lovforslaget anfægter ikke gymnasieledelsernes mulighed for at udbyde og oprette og evt. samle studieretninger i klasser med flere studieretninger. I bemærkningerne til lovforslaget er det endvidere udtrykkeligt nævnt, at lovforslaget ikke intenderer en indgriben i institutionernes og læreres organisering og tilrettelæggelse af undervisningen, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning finder, at klasseloftet vil have en positiv effekt for elevernes indlæring samt for undervisnings- og arbejdsforholdene.

FTF er positiv overfor, at der indføres et fleksibelt klasseloft.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening finder ikke, at klasseloftet er den rigtige løsning og tilstrækkelige løsning på de pædagogiske og elevmæssige problemer, som knytter sig til undervisning i for små lokaler. Det anføres, at brugen af nye undervisningsformer ville være mere effektiv og hensigtsmæssigt.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget tager afsæt i den præmis, at elever lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Lovforslaget indebærer ikke indskrænkninger i de gældende regler om organisering og tilrettelæggelse af undervisningen på institutionerne.

De almene gymnasier ses ikke af egen drift at have anvendt deres stigende overskud til en nedbringelse af klassekvotienten.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Inspektorforening finder grundlæggende, at det fleksible klasseloft er en god idé. En fornuftig lærer-elev-ratio anses at den bedste forudsætning for, at flest mulige elever gennemfører uddannelsen og tilegner sig relevante studiekompetencer.

GL finder overordnet, at de foreslåede ændringer lever op til de forventninger, som aftalen om det gennemsnitlige klasseloft afstedkom. Det anføres, at klasseloftet også bør omfatte hf-enkeltfag, herunder fagpakker, der er organiseret på samme måde som de gymnasiale fuldtidsuddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Den politiske aftale om det fleksible klasseloft omfatter alene de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Hf-enkeltfag er et alternativ til den toårige hf-uddannelse, hvor kursisterne helt eller delvis kan sammenstykke en fuld hf-eksamen af individuelle fag, der tages ét for ét. Selvom hf-enkeltfag i praksis måtte blive udbudt inden for en ramme, hvor elever, der ønsker det, kan tage tilstrækkelige enkeltfag over to

år til at opnå en fuld hf-eksamen, vil der ikke være samme klassebegreb på enkeltfag som på fuldtidsuddannelserne. I praksis vil det derfor stort set være umuligt at administrere. En kursist, der følger hf-enkeltfag, kan således – i modsætning til elever og kursister på de gymnasiale fuldtidsuddannelser – frit vælge at undlade at følge et fag, og blive på andre, som kursisten følger.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder indførelsen af et fleksibelt klasseloft tager afsæt i et forældet undervisningsbegreb og bygger på mistillidsbaseret regelstyring frem for tillidsbaseret målstyring. Foreningens opfattelse er, at klasseloftet er underfinansieret og indebærer en uforholdsmæssig stor kapacitetsmæssig udfordring for institutionerne. Det anføres videre, at der ikke er evidens for, at en lavere klassekvotient har nogen positiv effekt på karaktergennemsnit og gennemførelse af uddannelsen. Derimod er der en positiv sammenhæng mellem decentral skoleautonomi og elevernes resultater. Der bør derfor i stedet for arbejdes for ambitiøse mål for elevernes læring og faglige udvikling, mens den faglige og pædagogiske tilrettelæggelse af undervisningen overlades til institutionerne. Det anføres videre, at det efter gældende regler ikke er muligt at indskrænke antallet af studieretningsklasser i forhold til antallet af grundforløbsklasser. Det foreslås derfor, at institutionerne skal have bedre muligheder for at sammenlægge klasser i og efter grundforløbet.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget tager afsæt i den præmis, at eleverne lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Lovforslaget ændrer således rammerne for ledelsesrummet på institutionerne ved en normering af rammerne for størrelsen af klasserne, men overlader det fortsat ledelsen at planlægge undervisningen i forhold til de enkelte elevgruppers behov.

For så vidt angående muligheden for at indskrænke antallet af studieretningsklasser i det almene gymnasium i forhold til antallet af grundforløbsklasser i tilfælde af stort frafald af elever i grundforløbet, vil ministeriet overveje en evt. ændring af denne bekendtgørelsesregel. Institutioner, der påtænker en sådan indskrænkning, bør rette henvendelse til ministeriet herom.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Lederforeningen for VUC og VUC Bestyrelsesforeningen finder indførelse af et fleksibelt klaseloft uhensigtsmæssigt og uden mærkbar effekt i forhold til øget gennemførelse af uddannelserne. Der henvises herved til en undersøgelse fra ministeriet (UNI C Statistik og Analyse) fra august 2011, der konkluderer, at der ikke umiddelbart er nogen sammenhæng mellem klassekvotienterne og frafald. Det anføres videre, at en indførelse af et klasseloft skaber usikkerhed, om hvorvidt regeringen vil øge den statslige detailstyring, hvilket vil vurderes at være hæmmende for selvejet.

Ministeriets bemærkninger:

Den nævnte undersøgelse viser, at der ikke kan påvises en sammenhæng mellem frafald og klassekvotient. Til gengæld påviser den en sammenhæng mellem stigende klassekvotient og et fald i eksamensresultatet for elever med svag uddannelsesbaggrund på stx.

Det er ministeriets vurdering, at en indførelse af et fleksibelt klasseloft ikke vil virke hæmmende for selvejet, der netop bygger på decentralt ansvar inden for de centralt fastsatte regler.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Private Gymnasier og Studenterkurser anfører, at indførelse af et fleksibelt klasseloft ikke vil spille nogen væsentlig rolle for de fleste private gymnasier, da de fysiske rammer på de private gymnasier ofte indebærer, at der er plads til færre end 28 elever. Det anføres dog, at etablering af hold ofte sker senere for studenterkurser end for almindelige gymnasieklasser, og at der ind imellem optages mange elever ved starten af forløbet, der af forskellige årsager ikke møder frem til skolestart, hvilket der ikke synes at være taget højde for i lovforslaget. Det anføres videre, at foreningen kan støtte de pædagogiske overvejelser bag klasseloftet, ligesom det afspejler intentionerne i de forskellige tilskudsmodeller.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer, at studenterkurser - ligesom det toårige hf på VUC og de gymnasiale fuldtidsuddannelser i øvrigt - må tilrettelægge optag ud fra deres erfaringer med frafald. Der vil gælde samme regler om opgørelse af klassekvotienten for studenterkurser som øvrige udbud, dvs. 20 skoledage efter det pågældende kursus' undervisningsstart.

Dansk Industri finder, at en indførelse af et fleksibelt klasseloft er et indgreb i institutionernes ledelsesrum, og at det efterlader de enkelte institutioner en begrænset mulighed for at vælge nye didaktiske veje, f.eks. hvor en almindelig stamklasse ikke er omdrejningspunktet. Det anføres videre, at det er et meget omkostningsfuldt tiltag, og at der ikke er tilstrækkelig evidens for effekt.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget tager afsæt i den præmis, at eleverne lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Lovforslaget ændrer således rammerne for ledelsesrummet på institutionerne, men overlader det fortsat til ledelsen at planlægge undervisningen i forhold til de enkelte elevgruppers behov.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.2. Opgørelse af klassekvotienten

EVA finder det positivt, at lovforslaget lægger op til, at erfaringerne med opgørelsesmetoden af den gennemsnitlige klassekvotient vil blive vurderet efter det første år.

Danske Regioner støtter, at der fastsættes regler om opgørelsen af den gennemsnitlige klassekvotient, og positivt, at der lægges op til, at opgørelsesmetoden skal vurderes efter det første år. Det findes ufleksibelt, at den gennemsnitlige klassekvotient opgøres til 28,0 og ikke til 28. Det ville give større fleksibilitet ved optagelse og fordeling og modvirke risikoen for, at institutionerne optager for få elever, hvis klassekvotienten opgøres til 28.

Ministeriets bemærkninger:

Formålet med lovforslaget er at gennemføre en gennemsnitlig klassekvotient på 28. For at undgå enhver tvivl, er det i lovteksten præciseret, at det er 28,0 og ikke en afrunding til 28. En gennemsnitlig klassekvotient på 28,4 vil således være en overskridelse af det fleksible klasseloft uanset 28,4 almindeligvis afrundes til 28.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Inspektorforening anfører, at det ville være bedre at opgørelsen af klassekvotienten tager udgangspunkt i en tælling af 1.g eleverne omkring 1. februar året efter optagelse, idet det så vil være muligt at tage højde for det første frafald, omgængere, udvekslingsstudenter og overflytninger mellem uddannelserne.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget tager afsæt i den præmis, at eleverne lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Det gælder i hele forløbet af de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Lovforslaget tager dog af ressourcemæssige hensyn højde for, at der erfaringsmæssigt er større elevbevægelser i den første måned af de gymnasiale uddannelsesforløb end senere som følge af elever, der falder fra eller skifter uddannelser eller institution.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder, at det giver forskellige vilkår for institutionerne, at klassekvotienten opgøres for alle en institutions udbudssteder under ét. En fusioneret institution med to udbudssteder kan skabe ulige konkurrencevilkår ved positivt at prioritere matriklen tæt på en konkurrerende institution. Det anføres videre, at det er vanskeligt at se begrundelsen for, at en institution med ét udbudssted ikke kan "udligne" elevtallet mellem de forskellige uddannelser. Det bemærkes, at det er et mærkværdigt lovkrav, at en institutions fremtidige kapacitetsudnyttelse skal baseres på tidligere erfaringer med frafald fra optagelsen og til den første tælleddag. Det anføres endvidere, at den første opgørelse af klassekvotienten først burde ske den 1. februar året efter optagelsen, hvorved usikkerheden i forbindelse med det første frafald vil være betydelig mindsket.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget lægger op til indførelse af et fleksibelt klasseloft. En opgørelse pr. udbudssted vil kunne modvirke opretholdelse af mindre udbudssteder. Med hensyn til opgørelse på tværs af uddannelser bemærkes, at opgørelsesmetoden skal vurderes efter 1. år med henblik på eventuelt at fastlægge en anden opgørelsesmetode, hvis erfaringerne tilsiger dette.

I forhold til "overbookning" fra starten af uddannelsesforløbet til første tælleddag bemærkes, at institutionerne allerede i dag kan foretage en sådan og det anførte om "overbookning" i lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.4.2.2., herom er alene udtryk for, at denne bestående praksis kan opretholdes, men at det som følge af indførelsen af klasseloftet må ske under hensyntagen til, at der på den første tælleddag skal være en gennemsnitlig klassekvotient på højst 28,0.

Med hensyn til en opgørelse pr. 1. februar bemærkes, at lovforslaget bygger på, at eleverne lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Det gælder i hele forløbet af de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Lovforslaget tager dog af ressourcemæssige hensyn højde for, at der erfaringsmæssigt er større elevbevægelser i den første måned af de gymnasiale uddannelsesforløb end senere som følge af elever, der falder fra eller skifter uddannelser eller institution.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Handelsskolernes Lærerforening finder, at der særligt på institutioner for erhvervsrettet uddannelse med udbudssteder i både udkantsområder og mere centrale områder kan blive store variationer i klassestørrelserne, når begge udbudssteders klasser indgår i den samlede klassekvotient. Der opfordres derfor til at følge udviklingen på dette område nøje.

Ministeriets bemærkninger:

Klasseloftet er fleksibelt og en opgørelse pr. udbudssted vil kunne modvirke opretholdelse af mindre udbudssteder. Ministeriet vil som led i det generelle tilsyn med følge ordningen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.3. Implementeringstidspunktet

Gymnasieskolernes Rektorforening anfører, at implementering af klasseloftet sker lige netop i det år, hvor ungdomsårgangen er allerstørst, hvilket presser gymnasiernes kapacitet til det yderste, selvom institutionerne gør alt for at finde plads til de mange ansøgere, der søger stx og hf i disse år. Det anføres, at problemet med klassestørrelse derfor på sigt vil løse sig selv og dermed overflødiggøre klasseloftet.

Ministeriets bemærkninger:

Det følger af den politiske aftale, at klasseloftet skal implementeres fra den 1. august 2012. De særlige udfordringer ved, at elevtallet forventes at toppe på landsplan i 2012 forudsættes løst ved midlertidige foranstaltninger som f.eks. lejemaal, pavilloner og forskudt undervisningstid. Udbyderne i de kommuner, hvor udviklingen i ungdomsårgangene frem til 2020 indikerer et vedvarende større kapacitetsbehov, som kræver permanent udvidelse af den bygningsmæssige kapacitet, vil blive tilgodeset ved fordelingen af tilskud fra den særlige pulje til kapacitetsudvidelser.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.4. Fravigelsesmuligheder

Danske Erhvervsskoler – Lederne og Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne finder, at der er modstrid mellem beskrivelsen af mulighederne for "overbookning" ved optag og de efterfølgende konsekvenser. Det er ikke defineret, hvordan erfaringer med frafald skal dokumenteres.

Ministeriets bemærkninger:

I forhold til "overbookning" fra starten af uddannelsesforløbet til første tælleddag bemærkes, at institutionerne allerede i dag kan foretage en sådan, og det anførte i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2., herom er alene udtryk for, at denne bestående praksis kan opretholdes, men at det som følge af indførelsen af klasseloftet må ske under hensyntagen til, at der på den første tælleddag skal være en gennemsnitlig klassekvotient på højst 28,0.

For mindre institutioner, der måtte blive optaget på den i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.2., nævnte liste, er det de særlige forhold, der indebærer, at det ikke ved optagelsen var muligt at henvise eleverne til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra elevens bopæl, der skal redegøres for. Der skal således ikke ske en dokumentation for erfaringer med frafald.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning er kritiske overfor, at børne- og undervisningsministeren kan dispensere fra klasseloftet i særlige tilfælde. Det anføres, at klasseloftet bør være ens for alle elever i hele landet. Der udtrykkes bekymring for, at klasserne på de enkelte institutioner bliver for store, og eleverne dermed vil have mindre tid med deres lærer. Der er endvidere bekymring for, at flere og flere institutioner med tiden vil få dispensation, hvilket vil udvande loven. Såfremt der skal kunne dispenseres fra klasseloftet, ses det gerne, at det klart skitseres, hvad der er et "særligt tilfælde".

Ministeriets bemærkninger:

Det bemærkes indledningsvis, at lovforslaget ikke indebærer, at børne- og undervisningsministeren kan dispensere fra klasseloftet i særlige tilfælde, men at ministeren kan fastsætte regler, hvorefter institutionerne i særlige tilfælde kan fravige klasseloftet.

Det er begrundet i hensyn til elever, der bør have en rimelig transporttid fra deres bopæl til institution, eller hvor særlige forhold gør sig gældende. Det er særligt i udkantsområder ikke altid muligt at henvise eleverne til et alternativt udbudssted inden for en rimelig geografisk afstand fra bopælen. En konsekvent gennemførelse af klasseloftet på alle institutioner uanset beliggenhed ville enten give en række elever meget langt til uddannelsesstedet eller være meget ressourcekrævende ved oprettelse af små klasser på institutioner i udkantsområder. Tilsvarende vil gælde ved de særlige fravigelser for tilflyttere, udvekslingsstudenter omgængere etc. i hele landet.

Det forhold, at en institution bruger fravigelserne, vil betyde, at der skal tilføjes ekstra lærerressourcer, hvorfor det ikke vil betyde, at eleverne på de berørte institutioner forholdsmæssigt generelt vil have mindre tid med lærerne.

Der er i lovforslagets bemærkninger en beskrivelse af de særlige tilfælde, der med udgangspunkt i elevens situation vil kunne begrunde en fravigelsesmulighed i de kommende regler derom. Fravigelsesmulighederne vil, som nævnt i bemærkningerne siden, kunne justeres og nuanceres, hvis erfaringerne tilsiger det.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt med fravigelsesmuligheder for institutioner og elever områder med lang transport til alternative udbudssteder. Det anføres, at der er behov for at tage højde for den tilsvarende problemstilling for institutioner, der traditionelt mister elever hen over efteråret til mere søgte institutioner, f.eks. ved en generel fravigelsesmulighed eller flytning af opgørelsesdagen til længere hen i undervisningsforløbet. De individuelle fravigelsesmuligheder vedrørende f.eks. tilflyttere, udvekslingsstudenter og omgængere støttes, men der anføres også at være behov for en fravigelsesmulighed for elever, hvor regionsrådet imødekommer en klage over retlige fejl i genbehandlingsfasen.

Ministeriets bemærkninger:

Med hensyn til en senere opgørelse bemærkes, at lovforslaget bygger på, at eleverne lærer mere, og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Det gælder i hele forløbet af de gymnasiale fuld-tidsuddannelser. Lovforslaget tager dog af ressourcemæssige hensyn højde for, at der erfaringsmæssigt er større elevbevægelser i den første måned af de gymnasiale uddannelsesforløb end senere som følge af elever, der falder fra eller skifter uddannelser eller institution.

Med hensyn til institutioner, der mister elever hen over efteråret som følge af elevbevægelser til andre mere søgte institutioner bemærkes, at de mere søgte institutioner også skal overholde klasseloftet. Der vil for de meste søgte institutioner typisk ikke være mulighed for fravigelse af klasseloftet bortset fra individuelle fravigelser, hvor bemærkes, at afstandskriteriet typisk ikke vil være relevant for disse.

Med hensyn til situationer, hvor regionsrådet imødekommer klager over fejl i fordelingsprocessen har ministeriet fundet anledning til, at de medtages blandt fravigelsesmulighederne.

Bemærkningerne giver i øvrigt ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Inspektorforening anfører, at det er vigtigt, at fravigelsesmulighederne for det første frafald, omgængere, udvekslingsstudenter og overflytninger mellem uddannelserne fastholdes.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder, at kravene til dokumentation for brug af fravigelsesmulighederne medfører øgede administrative byrder for institutionerne, øgede omkostninger til revision og er udtryk for en dyb mistillid til institutionerne. Det samme gælder det forhold, at institutionerne kan fratages retten til selv at administrere fravigelsesadgangen.

Ministeriets bemærkninger:

Klasseloftet skal kun kunne fraviges i særlige tilfælde. Det er almindeligt, at der ved brug af fravigelser skal tilvejebringes en særlig dokumentation for brugen af disse muligheder. Den valgte løsning er udformet under hensyntagen til de dokumentationskrav, der i øvrigt gælder i tilskudsadministrationen.

Med hensyn til fratagelse af adgang til selv at administrere fravigelsesadgangen bemærkes, at det alene er en mulighed, der eventuelt vil kunne indføres i bekendtgørelsesreglerne baseret på erfaringerne med ordningen, jf. lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.4.3.5. Den valgte model skal ses som udtryk for tillid til institutioner, idet der i første omgang ikke tænkes etableret en ordning med ministeriel godkendelse, der efterfølgende ville kunne ændres til en egen administration baseret på erfaringer med den ministerielle godkendelsesordning.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.5. Transporttid som baggrund for fravigelse

Danske Erhvervsskoler – Lederne og Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne finder, at der er behov for klare anvisninger på, hvordan muligheden for fravigelse begrundet i transporttid skal forvaltes, herunder hvad fem kvarter er, og hvordan det skal dokumenteres, at der ikke er andet udbud inden for en radius af fem kvarter. Det anføres videre, at der i gennemsnit er længere mellem udbudssteder på hhx og htx end mellem udbudssteder for de almene gymnasiale uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet foreslår, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at transporttid kan opgøres som transporttiden mellem elevens bopæl og uddannelsesstedet med offentlige transportmidler med udgangspunkt i www.rejseplanen.dk eller lignende systemer. Det er således transporttiden hver vej og altså samlet toenhalv time dagligt.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder, at fem kvarters transporttid er alt for lang transporttid. Det bemærkes, at en elev, der bor 30 minutters transporttid fra en institution ikke pga. klasseloftet bør risikere at blive henvist til en skole, hvortil transporttiden er på fem kvarter. Det anføres, at lang transporttid forøger risikoen for dårlig elevtrivsel og frafald.

Ministeriets bemærkninger:

Fem kvarter er den transporttid mellem bopæl og uddannelsessted som elever på erhvervsuddannelserne, bortset fra landbrugsuddannelserne, skal have for at kunne blive optaget på et skolehjem med stats-tilskud. Det er derfor et kendt kriterium som udtryk for den maksimale transporttid, en ungdomsuddannelseselev bør tåle. Som anført af Danske Erhvervsskoler – Lederne og Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne er der i gennemsnit længere mellem udbudssteder på hhx og htx end på de almengymnasiale uddannelser. Der findes at burde være det samme kriterium for alle uddannelserne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.6. Ekstra lærerressourcer ved fravigelse

Danske Erhvervsskoler – Lederne og Danske Erhvervsskoler – Bestyrelserne finder beregningen af de ekstra lærerressourcer bliver svær at administrere. Der mangler en præcisering af, hvordan dette skal udregnes.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.2.6., at lærerstøtten pr. elev skal være den samme uanset klassestørrelsen, dvs. der skal tilføjes ekstra lærerressourcer, hvorved en institution, der overstrider den gennemsnitlige klassekvotient på 28,0, tilfører undervisningen ekstra lærerressourcer i forhold til overskridelsen. Beregningen heraf må således ske i forhold den lærerressource som en klasse på 28 elever ville have udløst på den pågældende institution.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

GL og Handelsskolernes Lærerforening foreslår, at institutionerne på deres hjemmeside skal offentliggøre de konkrete tiltag, der skal sikre ekstraressourcer til elever, der berøres af en fravigelse af klasseloftet. Derved sikres gennemsigtighed i brugen af ressourcerne, og at de ikke tages fra allerede etablerede tiltag.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne, at de ekstra lærerressourcer afsættes og anvendes i overensstemmelse med en plan, som bestyrelsen skal have taget stilling til.

Det følger af gældende standardvedtægter for institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse og for institutioner for erhvervsrettet uddannelse, der er inden for den offentlige forvaltning, at bestyrelsens mødemateriale, herunder dagsordener og referater, skal gøres offentligt tilgængeligt på institutionens hjemmeside. For institutioner for erhvervsrettet uddannelse, der ikke er inden for den offentlige forvaltning er det frivilligt om det skal fremgå af vedtægten.

Ministeriet finder ikke, at der er behov for fastsættelse af særlige regler om åbenhed omkring denne del af bestyrelsernes arbejder.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder det positivt, at der ikke påtænkes fastsat centrale regler om den nærmere anvendelse af de ekstra lærerressourcer.

2.7. Tilsyn med klasseloftets overholdelse og sanktioner ved manglende overholdelse
AC finder, at tilsynet med klasseloftets overholdelse vil blive ressourcekrævende, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt med en nærmere udfoldning af tilsynsopgaven.

Ministeriets bemærkninger:

Tilsynsopgaven vil have et begrænset ressourcemæssigt omfang, da kontrollen primært baserer sig på revisors indberetninger, og da de i forvejen skal attestere elevindberetninger til taxametertilskud. Endvidere vil oplysningerne fra institutionernes egne studieadministrative systemer, herunder f.eks. Lectio, blive inddraget i tilsynsopgaven.

Danske Regioner finder, at der er lagt op til ret vidtgående sanktioner over for institutioner, der overskrider klasseloftet. Det anføres, at konsekvensen vil være, at institutionerne bliver meget forsigtige med at optage ekstra elever, hvorved den samlede kapacitet i de gymnasiale uddannelser risikerer at

blive dårligt udnyttet. Det bemærkes, at evt. tilsynssager i givet fald først bør rejses tre måneder inden i et forløb.

Ministeriets bemærkninger:

Det bemærkes, at beskrivelsen i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2., af sanktionsmuligheder alene er en beskrivelse af de sanktionsmuligheder, der er i gældende lovgivning i forhold til overtrædelse af tilskudsbetingelserne i lovgivningen. Der indføres således ikke nye sanktionsmuligheder.

Klasseloftet indføres som en tilskudsbetingelse og omfattes således af de samme sanktionsbestemmelser som lovgivningens øvrige tilskudsbetingelser, herunder f.eks. overholdelse af løn- og ansættelsesregler eller uddannelsesregler.

Det bemærkes, at den første opgørelse af klassekvotienten som tilskudsbetingelse er sammenfaldende med den første tælleddag i tilskudsforvaltningen, dvs. på den 20. undervisningsdag i 1. semester. Den første opgørelse vil således for klasser, der starter i august, ske primo september, hvorefter indberetningerne skal sendes til ministeriet. Det vil ske i anden halvdel af september. Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2., vil der ved en konstatering af en overtrædelse af tilskudsbetingelsen efter en partshøring kunne gives et påbud om inden for en nærmere angiven kortere frist at bringe forholdene i overensstemmelse med tilskudsbetingelsen, dvs. oprette det fornødne antal klasser. Det vurderes, at under hensyntagen til gennemførelse af partshøringen, der skal gennemføres i overensstemmelse med forvaltningsloven og god forvaltningsskik, vil et påbud tidligst kunne gives fra primo november. Under hensyntagen til, at der i de treårige gymnasiale uddannelser skal dannes studieretningsklasser kort tid efter forventes et påbud typisk at indebære oprettelse af ekstra klasser i denne forbindelse. Der forventes i den situation ikke iværksat andre sanktioner overfor institutioner, der overholder påbuddet, dog bemærkes, at tilskuddene for elever ud over den gennemsnitlige klassekvotient er afskåret, jf. tilskudsafskæringen.

Lovforslaget forventes at have en positiv effekt på frafald og på elevernes udbytte af undervisningen. Det kan derfor forventes, at frafaldet som følge af fraflytning til andre institutioner og egentlig frafald også vil mindskes på institutioner med relativt stort tab af elever gennem skoleåret.

Bemærkningerne giver således ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Inspektorforening anfører, at institutionerne ikke vil turde at optage flere elever pr. klasse end 28 af frygt for, at det forventede frafald i sommerferien ikke finder sted. Der spørges om der kan indbygges en dispensation eller en tidsfaktor før tilskuddet bortfalder.

Ministeriets bemærkninger

Der henvises til det ovenfor anførte til bemærkningerne fra Danske Regioner.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Rektorforening anfører, at oprettelse af en ny klasse midt i et skoleår vil være særdeles omkostningstungt, bl.a. fordi lærerne ofte vil skulle honoreres med overtidsbetaling hele skoleåret. Det anføres videre, at sanktioner kan få ødelæggende konsekvenser for institutionens økonomi, hvilket næppe vil gavne eleverne. I stedet for bør der føres tilsyn med institutionernes praksis og i dialog med institutionen iværksættes nødvendige tiltag for at nedbringe den gennemsnitlige klassekvotient.

Ministeriets bemærkninger

Klasseloftet som tilskudsbetingelser adskiller sig ikke fra lovgivningens øvrige tilskudsbetingelser, hvorfor der i forhold til klasseloftet gælder de samme sanktionsbestemmelser som i forhold til institutionslovgivningens øvrige tilskudsbetingelser. Ministeriet vil på dette område som på øvrige områder løbende føre tilsyn med institutionernes praksis og der vil i overensstemmelse med de forvaltningsretlige regler være en dialog med institutionen inden der træffes afgørelse i sådanne sager.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Lederforeningen for VUC og VUC Bestyrelsesforeningen finder, at beskrivelsen af sanktionsmulighederne ved manglende overholdelse af tilskudsbetingelsen om klasseloftet ikke harmonerer med det gode og tillidsfulde forhold, der er mellem ministeriet og institutionerne.

Ministeriets bemærkninger

Det bemærkes, at beskrivelsen i udkastets almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2., af sanktionsmuligheder alene er en beskrivelse af de sanktionsmuligheder, der er i gældende lovgivning i forhold til overtrædelse af tilskudsbetingelserne i lovgivningen. Der indføres således ikke nye sanktionsmuligheder.

Klasseloftet som tilskudsbetingelser adskiller sig ikke fra lovgivningens øvrige tilskudsbetingelser.

Bemærkningerne giver således ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.8. Finansiering

FTF tager forbehold for finansieringen, der anføres at ske ved omprioritering inden for Ministeriet for Børn og Undervisnings samlede ramme.

Ministeriets bemærkninger:

Det bemærkes, at det alene er puljen på 20 mio. kr. til kapacitetsudvidelse på institutioner for erhvervsrettet uddannelse, der finansieres ved omprioriterede midler inden for ministeriets ramme.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Gymnasieskolernes Rektorforening finder, at klasseloftet er underfinansieret og vil få negative økonomiske konsekvenser for gymnasierne. Lederforeningen for VUC og VUC Bestyrelsesforeningen forventer, at især de mindre institutioner og udbudssteder vil lide tab på ordningen, selv om der er afsat ekstra midler til udmøntningen af klasseloftet. Rådet for de Gymnasiale Uddannelser udtrykker stor bekymring for, om de enkelte institutioner holdes skadesløse for de ekstraomkostninger, det fleksible klasseloft vil påføre dem.

Ministeriets bemærkninger:

Med aftalen af 22. december 2011 har regeringen og Enhedslisten afsat yderligere 85 mio. kr., således at det samlede bevillingsløft udgør i alt 205 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Institutionerne får de afsatte midler ved en forhøjelse af undervisningstaxametrene. De afsatte midler er fordelt efter de samme principper for alle gymnasiale uddannelser. Med bevillingsløftet har gymnasierne som helhed det økonomiske råderum, der skal til for i praksis at kunne indføre det fleksible klasseloft.

Bemærkningerne giver således ikke anledning til ændringer af lovforslaget.